

(စ) ရောဂါကာကွယ်မှုကြိုတင်ပြုပါ။

- တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအား အဓိကအဟန့်အတားဖြစ်စေသည်မှာလည်လိမ် ရောဂါဖြစ်ပွားမှုဖြစ်သည်။ ကြက်အသက်အရွယ် မရွေးဖြစ်ပွားနိုင်ပြီးရောဂါပြင်းထန်ကာ ကူးစက်ပျံ့နှံ့နှုန်း မြန်သည်။ ရောဂါဝင်သည်နှင့် မှီငဲ့ကုပ်ပြီး ရက်ပိုင်းအတွင်း ကြက်တစ်အုပ်လုံးဆုံးရှုံးနိုင်သည်။
- ဒုတိယအဖြစ်အများဆုံးရောဂါမှာ ကြက်ဝမ်းကျ ရောဂါဖြစ်သည်။ ဘက်တီးရီးယားပိုးကြောင့် ဖြစ်ပွားပြီးကြက်အသက်အရွယ်မရွေးဖြစ်ကာ သေကြေဆုံးရှုံးမှုများသည်။
- ကြက်ငယ်လေးများအား ညအချိန်ခြင်ကိုက်ရာမှ မျက်ခွံတွင် အနာဖြစ်ပြီးကြက်ကျောက်ရောဂါဖြစ်ပွားလေ့ရှိတတ်သည်။
- ကြက်များတွင် သန်လုံးကောင်စွဲကပ်မှုကြောင့်ကြက်များကြီးထွားနှုန်းနှေးကွေးခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှုကျဆင်းခြင်းနှင့် ကိုယ်ခံစွမ်းအားကျခြင်းတို့ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ သန်ကောင်များလွန်းပါက အူလမ်းကြောင်းပိတ်ဆို့ပြီးသေကြေဆုံးရှုံးနိုင်သည်။ သန်ချဆေးပုံမှန်တိုက်ကျွေးပေးရမည်။

(ဇ) မှတ်တမ်းများထားရှိပေးပါ။ မှတ်တမ်းထားရှိခြင်းဖြင့် မျိုးကြက်မရွေးချယ်ခြင်းကို အထောက်အကူပြုစေပြီး ကြက်မကြီး တစ်ကောင်ချင်းအလိုက် ဥနှုန်း၊ သားပေါက်နှုန်း၊ ကြီးထွားနှုန်း အစာစားနှုန်းတို့ကို မှတ်တမ်းထားရန်လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ မျိုးသန့်ကြက်ရွေးချယ်ခြင်း၊ ပယ်ခြင်း၊ ပြုလုပ်နိုင်ပြီး အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ဆန်းစစ်နိုင်သည်။

ကာကွယ်ဆေး
ရောဂါမဖြစ်မီ ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းသည် အထိရောက်ဆုံးဖြစ်သည်။

(က) အပူဒဏ်ခံကြက်လည်လိမ်ရောဂါကာကွယ်ဆေး(I₂)

- ရက်သားကြက်ငယ်မှစ၍ အရွယ်မရွေးအသုံးပြုနိုင်သည်။ ကြက်(၁)ကောင်လျှင်ဆေးတစ်စက်နှုန်းမျက်စဉ်းခတ်ပေးရသည်။ ကြက်များကို(၄)လတစ်ကြိမ်မျက်စဉ်းခတ်ပေးခြင်းဖြင့် ရောဂါကာကွယ်နိုင်သည်။
- 'K'အသားဆေးထိုးပေးခြင်းဖြင့်လည်း ရောဂါကာကွယ်နိုင်သည်။ (၆)လတစ်ကြိမ်ထိုးရန်လိုသည်။

(ခ) ကြက်ဝမ်းကျရောဂါ

တိုင်းရင်းကြက်များတွင် ဒုတိယအဖြစ်ပွားဆုံးရောဂါဖြစ်သည်။ ဘက်တီးရီးယားရောဂါပိုးကြောင့်ဖြစ်၍ ရောဂါဖြစ်လျှင် အပြင်းဖျား၍ မှီငဲ့ကုပ်၊ အစားပျက်ဝမ်းလျှောက်ပြီး သေဆုံးသည်။
တောင်ပံခြစ်ကာကွယ်ဆေး
အသက်(၁)လခွဲနှင့်အထက်ကြက်များတွင် အသုံးပြုနိုင်ပြီး (၆)လတစ်ကြိမ် ထပ်မံထိုးပေးရန်လိုသည်။
ဝမ်းကျရောဂါကာကွယ်ဆေး(ထိုးဆေး)
(၂.၅)စီစီ အရေပြားအောက် ထိုးနိုင်သည်။
(၆)လ(၁)ကြိမ်ထိုးပေးရမည်။

(ဂ) ကြက်ကျောက်ရောဂါကာကွယ်ဆေး

ကာကွယ်ဆေးအမည်	ဆေးထိုးနိုင်သည့်အသက်	ထပ်မံထိုးရမည့်အချိန်	ဆေးဖျော်စပ်ပုံ	အသုံးပြုရမည့်ပမာဏ
ကြက်လည်လိမ်မျက်စဉ်းဆေး(I ₂)	၁၀ရက်အထက်	၄လတစ်ကြိမ်	ပုံမှန်ဆားရည်	တစ်စက်
ကြက်ဝမ်းကျတောင်ပံခြစ်	(၆)ပတ်အထက်	(၆)ပတ်တစ်ကြိမ်	။	ကျောက်ဆေးထိုးအပ်ဖြင့်တစ်ချက်
ကြက်ကျောက်(M. Strain)	၁-၃ပတ်	-	ဂလစ်ဆာရင်းဆားရည်	။
ကြက်ကျောက်(S. Strain)	၆ပတ်အထက်	လိုအပ်လျှင်(၆)လတစ်ကြိမ်	။	။

ကျောက်ရောဂါကာကွယ်ဆေး

- ၆ပတ်သားနှင့်အထက် ကြက်ကြီးများတွင်ထိုးပေးရမည်။
- တောင်ပံအရေပြားတွင် ကျောက်ဆေးထိုးအပ်ဖြင့်ထိုးပေးရသည်။

မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး

ဝန်ကြီးဌာန

မွေးမြူရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန

တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူကြပါ

ကျေးလက်နှင့်တိုင်းရင်းကြက်

- ကျေးလက်ဒေသကြက်မွေးမြူရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရေးပါသောအသားကဏ္ဍထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးကြက်မွေးမြူရေး၏ ၈၅% သည် တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးဖြစ်ပါသည်။
- ကျေးလက်ကြက်မွေးမြူရေးသည် မွေးမြူသူများအတွက် ဝင်ငွေကောင်းရစေနိုင်ပြီး ကျေးလက်ဒေသစီးပွားရေး တိုးတက်မှုအတွက် အရေးပါသောလုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

ထင်ရှားသောတိုင်းရင်းကြက်မျိုးများ

- (၁) လည်ပြောင်ကြက်
- (၂) အင်ပင်ဝကြက်
- (၃) စစ်တကောင်းကြက်

တိုင်းရင်းကြက်လက္ခဏာကောင်းများ

- ၁။ အဆောက်အဦ၊ အစာ၊ ဆေးနှင့်ခြံသုံးပစ္စည်း၊ လုပ်အားခ စသည့် ကုန်ကျစရိတ်သက်သာစွာမွေးမြူနိုင်ခြင်း။
- ၂။ ဆိုးရွားသော ရာသီဥတုဒဏ်၊ ရောဂါဒဏ်၊ အစာချို့တဲ့မှု ဒဏ်ကို နိုင်ငံခြားကြက်များထက် ခံနိုင်ရည်ရှိခြင်း။
- ၃။ ဒေသအတွင်း မိမိဘာသာရှာဖွေစားသောက်နိုင်ခြင်း။
- ၄။ ဖောက်စက်မလိုအပ်ပဲ မိခင်ကိုယ်တိုင်ဝပ်၍ သားဖောက်နိုင်ခြင်း။

- ၅။ ကြက်ငယ်များအပေါ် မိခင်၊ ဖခင်စိတ်ထားရှိနိုင်ပြီး ကြက်ငယ်များဘဝရှင်သန်နိုင်ရန် လေ့ကျင့်သင်ကြားထိန်းကျောင်းပေးနိုင်ခြင်း။
- ၆။ အရွယ်ရောက်လာသောအခါ မိမိဘာသာရန်သူကို ကာကွယ်၊ ရှင်သန်လှုပ်ရှားနိုင်ခြင်း။
- ၇။ အသား၏ အနံ့အရသာနှင့် ဖွဲ့စည်းမှုကောင်းမွန်ခြင်း။ အရည်အသွေးကောင်းများရှိသော်လည်း ကျေးလက်ဒေသများတွင် တိုင်းရင်းကြက်များကို စနစ်တကျ ကျွေးမွေးထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအားနည်းသဖြင့် သေပျောက်ဆုံးရှုံးမှုများ ကြုံတွေ့ရပါသည်။

တိုင်းရင်းကြက်မွေးမြူရေးပိုမိုတိုးတက်အောင်မြင်စေရန်မွေးမြူနည်းစနစ်များ

- (က) **ကြက်ခြံဆောက်လုပ်ပေးပါ။** ညအိပ်ရန်၊ ဥဥရန်၊ ခွေး၊ ကြောင်၊ ကြက်၊ သားရဲငှက်စသည်တို့ ရန်မှကာကွယ်ရန် ရာသီဥတုဒဏ်မှ ကာကွယ်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ကြက်ခြံအတွင်း ငှက်များမဝင်ရောက်စေရန်ပိုက်ကွန်ကာရံပေးရမည်။
- (ခ) **ဖြည့်စွက်စာကျွေးမွေး၍ မွေးမြူပါ။** တိရစ္ဆာန်ကိုယ်တိုင် ရှာဖွေစားသောက်နိုင်သော်လည်း စပါး၊ ဆန်၊ ဆန်ကွဲ၊ ထမင်း (သို့) ရောစပ်အစာများကို ဒေသအလိုက် ရနိုင်သော ပိုးစာရွက်၊ ဘောစကိုင်းရွက်နှင့် ဟင်းသီးဟင်း

ရွက်များကို ဖွဲ့နုဆန်ကွဲတို့ဖြင့် ရောနယ်ကာ အစာခွက်ဖြင့် ကျွေးမွေးပါ။

- (ဂ) **ဥကျင်းများထားရှိပေးပါ။** ကြက်ခြံ၏မောင်၍ ဒေါင့်ကျသောနေရာတွင် ကြက်ဥကျင်းများကို မြေပြင်မှ အထက် ၁၂ ပေ၊ ၂ပေအကွာတွင် ကောက်ရိုးခင်းပြီး ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲထားပေးပါ။ ကြက်မ(၁)ကောင်လျှင် ဥကျင်း (၁)ကျင်း နှုန်းထားပါ။ ဝပ်ကြက်မသားပေါက်ပြီးပါက ဥကျင်းထဲရှိ ကောက်ရိုးမြက်ခြောက်များကို မီးရှို့ပစ်ပါ။ ကြက်သန်း/လှေး/မားများမတွယ်ကပ်စေရန် ကြက်ခြံအတွင်း ဥကျင်း၊ အိပ်တန်း၊ အကြိုအကြားနေရာများကို ဆေးရွက်ကြီး စိမ်ထားသောရေဖြင့် သုတ်လိမ်းပေးပါ။
- (ဃ) ကြက်ငယ်လေးများကို သီးသန့်အနွေးပေးမွေးမြူပေးခြင်းဖြင့် ကြက်မများတစ်နှစ်လျှင် ၃-၄ကြိမ်သားပေါက်ရာမှ ၅-၆ ကြိမ်ကို ပိုမိုပေါက်ပွားနိုင်ပြီး ကျိုး၊ စွန်၊ ခွေး၊ ကြောင်စသည်တို့ကြောင့်ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ ကာကွယ်နိုင်သည်။
- (င) **ကြက်များအားကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးပါ။**
 - ကြက်ခြံသန့်ရှင်းရေးနေ့စဉ်ပြုလုပ်ပေးပါ။
 - သန့်ရှင်းရေးလုပ်ချိန်တွင် ကြက်ချေးအရောင်နှင့် ဖွဲ့စည်းမှုကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးပါ။
 - ကြက်များ၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေကို အိပ်တန်းဝင်းအိပ်တန်းထွက်၊ အစာကျွေးချိန်တို့တွင် နေ့စဉ် စစ်ဆေးပါ။